

# TARTALOM.

## A) Tárgymutató.

**I. könyv.** I. Dacia meghódítása Róma által. Római telepek és mivelttség. Az oláhok római leszármazása. Hún és avar hódítások. Székelyek. II. A magyarok bejövetele. Honfoglalás. A székelyek csatlakozása. Az oláhok megveretése Töhötöm által. Az ország első szervezete. A keresztyénség behozatala, Hierotheus. I. és II. Gyula. III. Erdély meghódíttatása István király által. A király első intézkedései. Küzdelem a bessenyőkkel. István utódai. A kunok beütése 1070-ben. Cserhalom. További küzdelem a bessenyőkkel s kunokkal. IV. A szászok betelepítése. A nagy flandriai telep egyházi függetlenítése, a szebeni prépostság. Egyházi és politikai szétdaraboltság Erdélyben. V. A Bárczaság betelepítése. Német vitézi rend. Kihágásai, elüzetése. VI. A szászok aranybullája. VII. Béla herczeg Erdélyben. Kun püspökség. VIII. A tatárjárás Erdélyben. Az ország helyreállítása. IX. IV. Béla küzdelme István herczeggel. Feketeügy ostroma. Két kun király. A szászok kirabolják Gyulafehérvárt. Ujabb kun pusztítások. X. Az oláh kenézségek. Rolánd vajda lázadása. X. Alkotmány mivelődés, irodalom. 1–82. lap.

**II. könyv.** I. Ottó király és László vajda. Péter és Benedek püspökök. Erdély lecsendesítése Róbert Károly által. Tamás vajda érdemei. A szászok kiváltságait szaporítják. Lázadások. Az 1342-iki gyűlés. II. Nagy Lajos dicsőséges uralkodása. A Laczkfiak. Moldva alapíttatása. Lajos 1386-iki mulatása Erdélyben. Vljakó lázadása. Megajándékoztatása Fogaras földével. Gobelin püspök. III. Zsigmond király. Küzdelem István moldvai s Mircse oláh vajdákkal. Stibor vajda. Lázadás Erdélyben Debrői és Ludányi alatt. Küzdelem a törökökkel. Zsigmond Erdélyben 1426-ban. IV. Huszita nyomok. A dézmaügy. Az oláh-

### XIII

hok ingerültsége. Szabad költözködés. Az 1437-iki lázadás A három nemzet uniója. V. Török háborúk. Mezyd bég és Hunyady János. Kemény Simon önfeláldozása. Hunyady Beszterczét nyeri örökös grófságul. VI. Mátyás király. Kolozsvár kiváltságai. Besztercei zavarok. Szilágyi elfogatása. Az 1459-ki unio. Drákula és árulása. A tolnavári országgyűlés. Hadszervezet. Fogaras földje visszacsatoltatása. VII. Szentgyörgyi forradalma. Mátyás szigorúsága. Hadjárat Moldva ellen. VIII. István moldvai vajda s újabb erdélyi zavarok. Fáncsi Mihály s a székelyek lázítása. Török háborúk. A kenyérmezei diadal. A szász terület egyesítése IX Báthory vajdasága. Kegyetlenkedése a székelyeken. Drágfi. Ulászló látogatása Erdélyben. Országos zavarok. Tordai gyűlés, udvarhelyi gyűlés 1505-ben. Ökörsütési mozgalmak. X. Zápolya János vajdasága. A pórlázadás Erdélyben. A törökök előhaladása. Zápolya intézkedései Erdélyben ezek feltartóztatására. A mohácsi veszedelem. XI. Alkotmány, mivelődés; a protestantismus keletkezése. Ipar, kereskedés XII. Irodalom. 83–218. lap.

**Függelék.** Az 1459-iki unio-okmány. 219–224 lap.

**III. könyv.** I Zápolya János és Ferdinánd ellenkirályokká választatnak. Iván czár. Reicherstorfer Erdélyben. Erdély fellázítása s elfoglaltatása Ferdinánd részére. II. János király visszafoglalja Erdélyt. Küzdelem a szászokkal Báthory István helytartósága, s utóbb vajdasága. Péter moldvai vajda pusztításai, János k. Erdélyben 1531-ben. Majláth Gritti. III. János király környezete. Czibák megöletése. Medgyes ostroma és Gritti megöletése. Szeben ostroma s bukása. János ügyei jobbra fordulnak. A nagyváradi béke. IV. János király 1538-ki nagymérvű készülődései. Tartózkodása Erdélyben. Házassága. Majláth forradalma. János Erdélybe siet. A lázadás nagy részét elfojtja. Fia születik. Halála. V. Majláth forradalma nevedőben. Izabella királyné és tanácsosai. Athname János Zsigmond részére. Buda ostroma. Fogaras visszavétele. Majláth megfélemezése. Fogaras bukása. Buda elfoglalása. VI. Izabella királyné és a barát. Erdély igyekezete, hogy önállóságra emelkedjék. A separatio. Péter vajda beütése. Török adó és szabad fejedelmválasztás. Feszült-

ség a királyné s a barát közt. Az 1544-iki tordai gyűlés. A tiszai Részek. A kincstartó igyekezete. VII. Ujabb feszültség a királyné s a barát közt. Szinleges kiengesztelődés. Alkudozások Ferdinánddal. Petrovics magatartása. Mahmud Erdélyben. Török, tatár, oláh beütések. A barát intézkedései. Castaldo. Erdély átadása Ferdinándnak. VIII. Török háboru a bánság ellen. Martinuzzi bibornok megöletése. IX. Castaldo rémuralma Erdélyben. Temesmegye bukása. A királyné igyekezete Erdély visszafoglalására. Castaldo távozik Erdélyből. Dobó és Kendi István vajdasága. Igyekezetek a királyné visszahozására. Erdélyi lázadás. Petrovics törekvései. A törökök beavatkozása az erdélyi dolgokba. Ferdinánd uralkodásának vége. X. Izabella királynénak és János Zsigmondnak visszatérése. Az 1556-iki alkotmányozó gyűlés Kolozsvártt. 1557-ben a vallásszabadság kimondása. Petrovics halála. Igyekezetek a Bánság visszanyerésére. II. Henrik követe Erdélyben. Bebek és Kendy Ferencz összeesküvése. Egyezkedések Ferdinánddal. Izabella halála. XI. János Zsigmond. Gyulai követsége a portán. Ferdinand igyekezete Erdély visszaszerzésére. Heraklides Jakab segélyt nyer tőle. Háboru Ferdinánd és János Zs. között. Alkudozások Báthori István által. Heraklides bukása. Ferdinánd halála. Háboru Maximilián és János Zs. közt. A szathmári kiegyezés. Báthori István Bécsben. A szathmári pontok Konstantinápolyba küldetnek. A háboru folytatása. János Zs. szorongattatása. Uj athname. A zimonyi tisztelkedés. Szolimán halála. Békes Gáspár emelkedése. Alkudozások a francia udvarral. A speyeri szerződés. János Zs. halála. XII. A protestantismus terjedése, s a vallás-szabadság kivívása a négy bevett vallásra nézve. 225–383. lap.

**Függelék.** A János Zsigmondnak adott athname. 383–388 lap.

**IV. könyv.** I. János Zs. temetése. Báthori István megválasztatása. Békes fellépése. Küzdelem vele. Báthori viszonya a portához. Békés szökése Fogarásból, nótáztatása. Követsége a portára. III. Murád trónfoglalása. Békes hadjárata, megveretése, pártjának nótáztatása. Báthori István lengyel királylyá választatik. II. Báthori Kristóf. Az unitáriusok szorongattatása. Dávid

bukása. A jezsuiták Erdélyben. Márkházi Bál. Báthori Zsigmond megválasztása. Kristóf halála. III. Erdély igazgatása. A triumviratus felállítása. Géczy János kormányzó. István király halála. Zsigmond nagykorúsítása. IV. Zsigmond és rokonsága. Feszült viszonyok. Józsika István meggyaláztatása. A jezsuiták tulsulya. Cariglia gyóntató. A jezsuiták ellen hozott törvény szelidítése. Zsigmond első lépései Rudolffal kiegyezni. Gálfi és Gyulai megöletése. A küzdelem kezdete a török és német párt közt. Titkos szerződés Rudolffal. Külföldi követségek. Rácز mozgalmak. A török párt erélye a német frigy életbeléptetése ellen. Zajos gyűlések. Zsigmond szökése, visszatérése, mészárlásai. V. A török frigy felbontása. Moldva- és Oláhország bevonatnak a frigybe. Szerződés Rudolffal. Zsigmond diadalmas háboruja a török ellen. Házassága Mária Kristiernával. Prágába utazása. Lemondása birodalmáról. Mária Kristierna kormányzósága. Zsigmond visszatérése országába. Ujabb lemondása Báthori Endre részére. 389–462. lap.

## B) Erdély uralkodói:

Vezérek a Töhötöm családjából.....	10–14 lap.
Árpádházi királyok .....	14–72 „
Különböző házakból származott királyok .....	85–271 „
Izabella királyné (1541–1551).....	272–305 „
Ferdinánd (1551–1556).....	305–330 „
János Zsigmond és Izabella (1556–1559).....	330–343 „
János Zsigmond (1559–1571) .....	343–367 „
Báthori István (1571–1576).....	391–408 „
Báthori Kristóf (1576–1581).....	409–417 „
Báthori Zsigmond (1581–1598).....	417–455 „
Rudolf első izben (1598) .....	455–459 „
Báthori Zsigmond másodizben (1598–1599).....	459–462 „